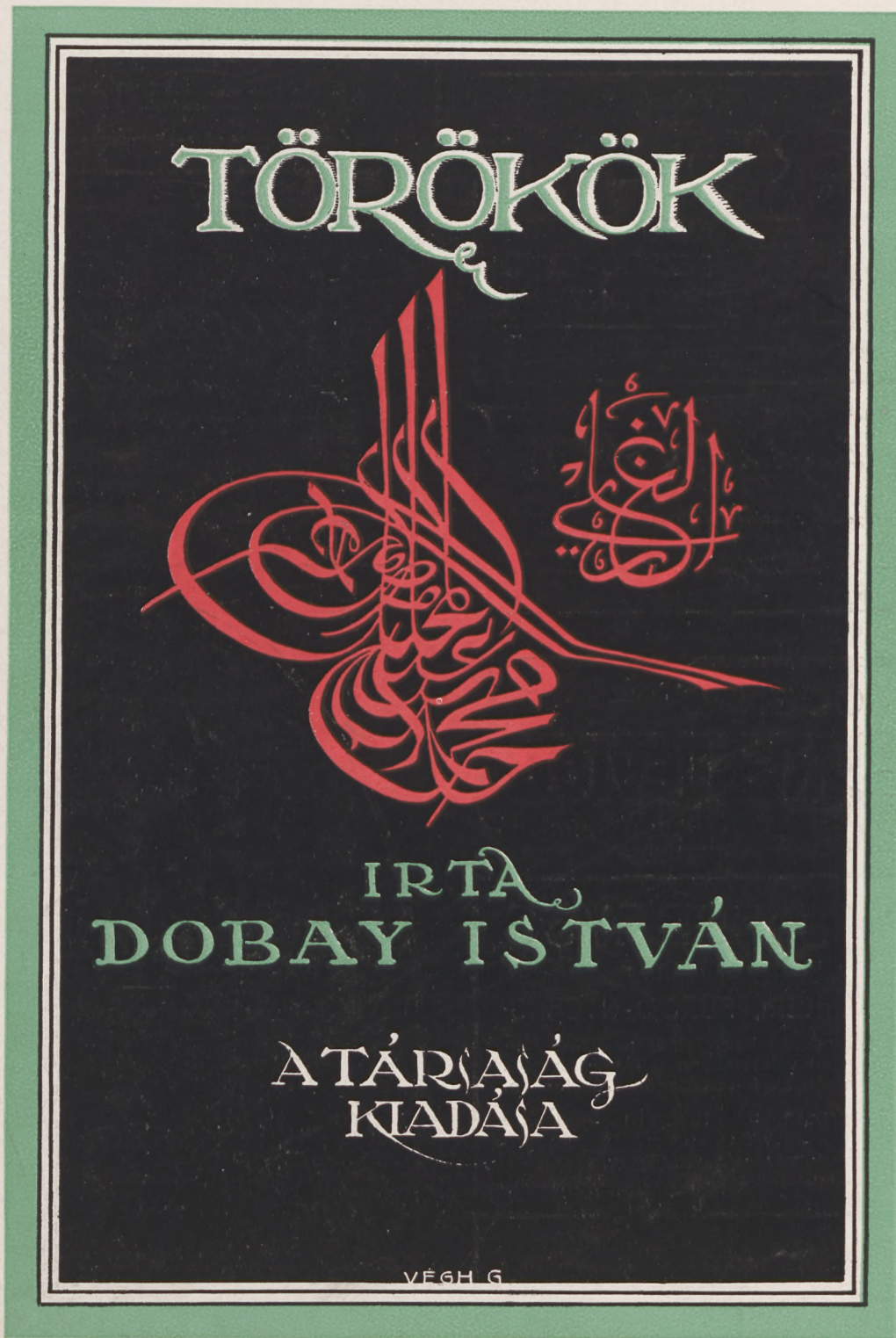

213
A Társaság

A mi első könyvünk.

Holzer

cs. és kir. udvari és kamarai szállít.

divatháza

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.

Koronázási szőrmék dús választékban raktáron.

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

**ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN**

Alapított 1825-ben

Báró Branka fényképezési műtermé.

Különlegesség: színes foto-skizsek.

Telefon: 95-18. Budapest, II., Margit-körút 1.

HAHN ÉS PREYSS

papirkárpit gyári raktár

BUDAPEST, V. KER., FÜRDŐ-UTCA 8.

Teljesen ujonnan berendezett kárpitraktár □ Bel- és külföldi kárpitok legnagyobb választékban □ Nagy választék a legújabb izlésnek megfelelő fali és függönyszövetekben.

Linoleum □ Lincrusta □ Stuckolin □ Tecco

TELEFON 154-79.

Deli

Éttermei

Dunapart

TÖRÖKÖK

Irta: DOBAY ISTVÁN.

A TÁRSASÁG KIADÁSA. / ÁRA: 5 - KORONA.

Megrendelhető A Társaság kiadóhivatalában,
Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. sz.

**Brokátok, valódi csipkék. Házi-
ipari kézimunkák, régiségek.**

Ferenczi Jolánnál

/ Budapest, IV., Mehmed Szultán-út 21. /

Rácz Dániel

*Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi tailletek,
blousok, pongyolák úruhíza és műterméi*

Sürgönyeim „Robériex“

Telefon: 167-02.

Budapest,

IV., Süggyó-utca 2.

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., REÁLTANODA-UTCA 18. – TELEFON: 156-92.

III. évf.
50-ik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1916 december 17.

A mi első könyvünk.

A címét könnyen írjuk le ennek a cikkünknek, bár elfogódottan, de egy kicsit meghatott büszkeséggel, hiszen egy kedves álmunk valóra válásának örülünk, — ám telik-e két rövid hasábra való is a magunk dicséretéből a nélkül, hogy szerénytelenekké válnánk és följajnlva a magyar olvasóközönségnek a mi első könyvünket, szabad-e szólnunk a szívünk szerint, elmondva mindazt, a mire gondolunk e nekünk ünnepi órában, a mikor a jövőbe nézünk és remények, tervek komoly képe int felénk.

Tépelődésünkben egy kedves szózat hangját halljuk, mely orákulumszerűen kelt a magyar irodalom első tekintélyének ajkáról. Herczeg Ferenc mondja, hogy a magyar olvasóközönség a háboru alatt szinte nem remélt mértékben erősödött, az olvasási kedv tetőfokára hágott és irodalmunk jövőjének olyan perspektívája nyílik, mely megnyugtató, sőt fölemelő érzést kelthet bennünk e viharos idők ezer gondja mellett is és félelmet, aggodalmat messze úz tőlünk. Öröm ez a szózat minékünk a kezdés elhatározó órájában, a mikor szárnyára bocsátjuk *A Társaság* által kiadott első könyvet, magyar író magyar munkáját, mely után, Isten segítségével, szintén magyar írók magyar munkái fognak következni s a szerény kerekben kezdődő hetilap megerősödve mint könyvkiadó vállalkozás lép a nemzeti kulturmunka rögös és virágos útjára.

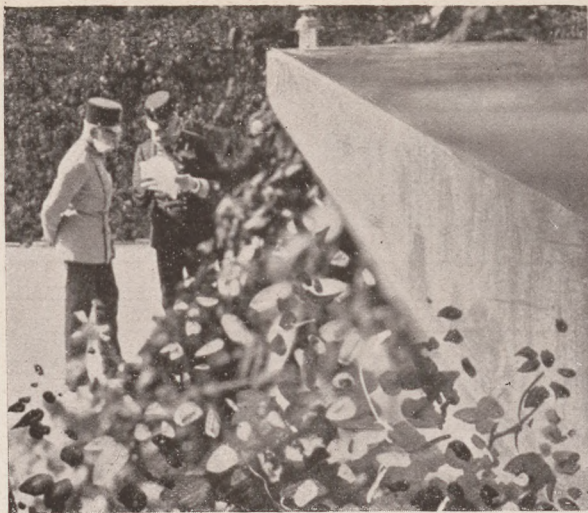
Magyar könyvkiadás! Milyen büszke, szép szó, milyen magasztos feladat, hiszen könyvek kormányozzák a világot és a sajtó az ötödik elem a huszadik században, mely nem meghódításra vár, hanem hódítani akar. És a magyar sajtó, a magyar könyv multjára gondolva, mennyi remény és csalódás, mennyi öröm és bánat int felénk az irodalomtörténet lapjairól! A Dugonics Etelkájától, a Losonczy Hármaskis tükretről végig egy harc a tizenkilencedik század a rosszakarat és közöny, az ármány és lanyhaság elfogyni nem akaró seregével. Csak a legnagyobb magyar dráma sorsára gondoljunk és a magyar literatura többi óriásának keserves éveire! Mennyi tapadó könyv a sárguló lapokon, mennyi reménytelenül sirbadólt élet e szellemi kincsek tengerében! És milyen hosszú, véget érni alig akaró küzdelem! Hiszen még alig egy generáció mult el

azóta, hogy a magyar irodalom ott van, a hol lennie kell és vele együtt a magyar könyvkiadás megközelítette azt a vágyvavágyott határt, a hol a béke utolsó éveiben mint egyenrangú fél Nyugatnak nyujthatott kezét.

A két kéz elszakadt, de erő és tudás szilárdan állja a vést és a magyar szellem diadaláról is büszkén zenghet az ének a fegyverek zajában. A líra virágos kertjében tiszta, üde illat árad a szívünkre; a háboru öröme és dicsősége, bánata és gyásza nem egy lanton századokra felejthetetlen hangon szólalt meg az utolsó három évben. A regény bűbájos szép mesékkel ringat el remegő lelkeket és legnagyobb regényirónk lelkében is éppen a vérzapor érlelte meg gyönyörű munkájának legszebb gyümölcseit. Elbeszélések és novellák — tökéletes irodalmi alkotások — egymásután hagyják el a sajtót, megértő közönségre találva. És a szoros értelemben vett hadi-literaturáról szólva is lehetetlen nem a büszkeség hangján beszélnünk. A leghivatottabb haditudósító annyi költői szépségben gazdag vaskos naplójától a szürke honvéd igénytelen kis füzetéig mennyi bensőséges, igaz hang, mennyi történelmet csináló, őszinte írás, a melynek mind megvan a maga értéke, jelentősége!

A mi első könyvünk is harctéri levelek, fronton készült irások foglalata. A szerzője jó ismerőse olvasóinknak *A Társaság* első száma óta. E lap három éves multja, hasábjain kifejtett munkássága fölment bennünket az alól, hogy a szerkesztőt mint a *Törökök* című könyv szerzőjét bemutassuk. Csak mint könyvkiadó-vállalat vagyunk kénytelenek bekonferálni, — elvégre a mi első könyvünkről van szó — hogy a *Törökök* szerzője könyvét közvetlen tapasztalatok és élmények során a világjáró társasági ember tollával annak a magyar olvasóközönségnek a számára írta, mely — mondtuk — éppen e véres nagy esztendőkből alakult ki a maga szuverén önállóságában.

Egy kicsit elfogódottan, de — minek tagadnók? — büszkén bocsátjuk útjára a mi első könyvünket, magyar író magyar munkáját, mely után, Isten segítségével, más magyar írók magyar könyvei fognak következni. És kedves, biztató ómen nekünk, hogy a tervbevett nagy munka első eredményéről közönségünknek a béke hetében számolhatunk be, mely kecsegtetve int felénk a borus horizontról, — tiszta fény megkezdett utunk elé.

Az **elhunyt király életéből**: I. Ferenc József az utolsó hadgyakorlatokon.

Magánfelvétel.

Az őserdőben.

Irta Herczeg Ferenc.

A kis Rarát, mikor még karonülő baba volt, ellopta egy gorillanőstény és magával vitte a bozótba.

Rara édesapja, aki a Flamingó-folyam partján tanyázó dingák egyik előkelősége volt, férfiasan bele-törődött a családi szerencsétlenségbe, mert hiszen maradt otthon még elég gyereke.

Nagyapó azonban nem tudott belenyugodni kis kedvencének elvesztésébe. Szívós ravaszsággal utána vetette magát a rablónak és miután sikerült kikémlenie a majomtanyát, gorilláék nagy bánatára visszalopta megint unokáját.

Azontul Rarát és nagyapót mindig együtt lehetett látni. Ugy érezték, hogy ők egymáshoz tartoznak és az öreg ur magára vállalta a kis leány nevelését is. Megtanította tüzet csiholni, kókuszfát mászni, vályogkunyhót építeni, szóval megtanította mindenre, amire egy jónevelésű dingahölgynek szüksége lehet az életben. Mert a büszke dingaférfiak csak harcolnak, ha ugyan van ki ellen, dolgozni a nők szoktak.

És mivel Rara igen ügyes gyermek volt, nagyapó mélyebben is belemarkolt tudásának gazdag kincstárába és megtanította a sakálüvöltésre, ami elriasztja az éjjeli démonokat, de megtanította a viperatáncra is, ami igen hasznos szer a hideglelés ellen.

Rara akkor kezdett nagy leány számba menni, mikor a főpap ősi szokás szerint egy kis facöveket húzott az orrába.

Most már dobogó szívvel várta holdtöltét, hogy a többi eladó leánnyal együtt elmenjen táncolni a szent fa alá.

Az ifju harcosok kijelentették, hogy Rara a legszebb leány a Flamingó-folyam partján. A bőre fényes és gyöngéd, akár a fekete gombáé, a szeme tüzel, mint a vadmacskáé, a haja pedig diónyi gypjas csigákban tapad a koponyájához. A viperatáncot pedig úgy járta, hej, úgy járta, mintha az inai acéldrótból valók volnának.

Az első holdvilágból után Babu, a törzsfőnök legnagyobbik fia, két kövér, szép vizipatkánnyal kedveskedett Rarának.

Ez nevezetes eset volt és sok szóbeszédre adott okot, mert Babu édesapja kilenc koponyás ur volt, ami körülbelül annyi, mint Európában az őrgrófság.

A második bál után már teljesedésbe ment nagyapó titkos álma: a hatalmas törzsfőnök leánykérőbe jött Raráék vályogkunyhójába.

A nagy ur előkelő rangjához méltó pompával lépett föl.

A menet élén a főpap lépkedett, sisak helyett orrszarvu koponyát viselt a fején, vállán pedig papagálytollköpeny lengett. A főpap nyomában kürtösök és nagydobosok haladtak, akiknek az volt a föladatuk, hogy szörnyű muzsikájukkal elijesszék a gonosz szellemeket.

Maga a törzsfőnök a jobbában hatalmának jelvényét, a piros paraplit tartotta, baljában pedig egy mérgezett hegyü dárdát vitt. Egyéb ruha nem is volt rajta.

Az ünnepi menetet a fő- és mellékfeleségek, az udvaroncok és harcosok nagy csapatja rekesztette be, ők harsány kiáltásokkal becsmérelték és fenyegették a gonosz szellemeket, nehogy azok valami merényletre vetemedjenek.

A leánykérés szertartása szigorúan a dingaetikett szabályai szerint folyt le.

Rara édesapja csupa szerénységből azt is tagadta, mintha neki leánya volna. Később mégis eszébe jutott, hogy van a házában valami maszatos kis cselédféle, de arról egyáltalában nem is érdemes beszélni és az semmiképpen sem méltó arra, hogy olyan kiváló harcos, mint Babu, rávesse a tekintetét.

Rara pedig, hogy bebizonyítsa, milyen leányosan szemérmes, elbujt a répaverembe, ahonnan csak elkese-redett dulakodás után tudták kiráncigálni.

Azután egy afrikai mogyorófabotot adott át Babu-nak, annak jelétül, hogy aláveti magát férji hatalmának.

Nagyapó azalatt a tűzhely mellett kuporgott és örömkönyeket hullatott, miközben hálát adott a krodilfejű Kai istennek . . .

Hogy az ő kis Rarája ezentul kilenc koponyás kunyhóban fog lakni!

*

A lakodalmat a legközelebbi holdtöltekor akarták megülni. Az igen alkalmas idő, mivel az erős holdfény tudvalevőleg elbágyasztja az ártó szellemek erejét.

A két nászoló apa kezet fogott egymással és Rara édesapja jókedvűen mondta:

— A lakodalomra levágjuk nagyapót!

Nagyapót levágni: ez jó gondolatnak látszott. Nagyapó még jó husban volt, de már elérte azt a kort, mikor nem igen bírta a munkát, — fára mászni például már nem szeretett. Neki is csak kellemes lehetett, hogy elmulásával hasznára lehet Rarának, akit, mint tudjuk, olyan nagyon szeretett.

A kis Rara tapsolt örömeiben, mikor megtudta, hogy nagyapót le fogják vágni az ő tiszteletére. Tudta ugyan, hogy az édesapja nagyon jó ember, de ilyen gavalléros nászajándékra még sem volt elkészülve, mert ők sokan voltak leányok és végre a testvérei is igényt emelhetek nagyapóra.

Mint jó gazdasszony, rögtön el is végezte, hogy a lakodalomra vesepecsenyét sütnek nagyapóból, a többi azonban besózzák és elteszik télire.

Estére már az egész falu tudta, hogy nagyapót meg fogják enni Rara lakodalmán. Ebből derűs szenzáció lett, mert az öreg urat mindenki szerette a környéken. Egypár előkelő ember, aki biztosra vehette, hogy meghívják, elsétált a kunyhó elé és nyelvével csettintve mosolygott az ajtó előtt ülő nagyapóra.

Rara kis huga pedig a menyasszony nyakába borult és szégyenkezve susogta:

— Ugy-e nekem adod nagyapó fülét?

A szerelmesek kedves babonája azt tartja, hogy a melyik kisleány emberfület eszik, az még abban az esztendőben férjet kap.

*

Rara egy sajtárban kecsketejben áztatott szagos diót vitt nagyapónak.

— Egyél nagyapó!

— Nem kell! — mondta mogorván az öreg úr.

Rara elnevette magát.

— Pedig muszáj, nagyapuka, mert ettől puha és jó szagos lesz a husikád!

Nagyapó ekkor valami különös dolgot mondott. Valami nagyon különös dolgot. Azt mondta:

— De én nem akarom, hogy engem megegyenek!

Szinte kiabálva mondta.

A szegény Rara úgy megijedt, hogy majd a földre ejtette a sajtárt. Tágra meredt szemmel bámulta az öreget.

— De nagyapó, édes nagyapuka, — az én lakodalmamról van szó! A kis Rara lakodalmáról!

— Nem bánom, akárki lakodalmáról van is szó, — én nem akarom, hogy engem megegyenek! — házsártoskodott az öreg.

Rara könnyes szemmel szaladt édesapjához. Ki hallott már ilyet? Nagyapó nem akarja, hogy őt megegyék! Hát megérdemelte ezt tőle szegény Rara?

Apa eleinte nem vette komolyan a dolgot.

Nem, az nem lehet, hogy egy ember, aki egész életében mintaképe volt a tisztességes embernek, ki akarja magát vonni legszentebb kötelessége alól...

*

Nagyapó azonban komolyan nem akarta, hogy őt megsüssék a kis Rara lakodalmára.

A dolog kezdett kinos és szégyenletes fordulatot venni... Mit is akart hát a vén önző? Örökké akart élni? Vagy a férgektől kevésbé sajnálta volna a földi hüvelyét, mint tulajdon vérrokonaitól?

Egyelőre az volt a legfontosabb, hogy titokban tartsák az esetet, nehogy nevetség és botrány legyen belőle.

Ha megtudja a hatalmas törzsfőnök, a ki igen büszke férfi, talán vízbe esik az egész házasság. Mert nem mindenki szeret atyafiságba keveredni olyan familiával, ahol ilyen különös elveket vallanak.

Ez a gondolat könyeket csalt szegény kis Rara szemébe és mélységesen elkeserítette édesapját.

No de hála Kainak, nem tartunk még annyira! Beszélni kell a makacs öreggel, lehetetlen, hogy meg ne hajoljon a becsület és józan ész szava előtt.

És Rara édesapja beszélt is vele.

— Mit akarsz tulajdonképpen? — kérdezte. — Meg akarsz szökni a halál előtt? De hiszen tudod, hogy az lehetetlen. Előbb-utóbb csak rád talál. Hát szebb halál, ha az erdőben leüt a párduc? Vagy szebb, ha elkorhadsz, mint a vén fa? Ha terhére vagy magad-

Az elhunyt király életéből: I. Ferenc József az utolsó hadgyakorlatokon.

Magánélel.

I. Ferenc József tűzkeresztése Santa Luciánál 1848-ban.

nak és másoknak és végül elsorvaszt valami gonosz nyavalya? Nem, apám, ezt te nem akarhatod komolyan! Rád nézve csak egy méltó vég van: meghalni szeretted körében, azon a napon, melyet kettős ünneppé avat unokád első lépése és a te utolsó lépésed az életben. Te is megetted apádat, az is megette az övét. Isten segedelmével engem is meg fognak enni a gyermekeim. Minden tisztességes házban így szokás. Az apa tovább él a fiában és így halhatatlanná lesz. A lakomán, amelynek te leszel a főfogása, csupa rokonod és jóbarátod lesz együtt. Csupa olyan ember, aki gyöngéden szeret téged. Egy hosszú életen át megajándékoztad őket szellemed pazar kincseivel és most végül nekik ajándékozod a testedet is. Hát nem szép gondolat ez? Hogyan fognak magasztalni! Mert gondunk lesz rá, hogy hozzád méltó formában kerülj az asztalra. Ha erre vonatkozólag valami különös kívánságod volna, ha például azt óhajtanád, hogy gombával pörköljenek vagy spékelve tálaljanak...

Nagyapó nem hallgatta tovább. Befogta a két fülét és kiabálni kezdett:

— De én nem akarom, hogy engem föltálaljanak!

*

A főpap a család bizalmasa volt. Őt beavatták titkukba, hátha még tudna segíteni a bajon.

— Rám kell bizni! — mondta a szent ember — majd én a lelkére beszélek...

Másnap fölkereste nagyapót.

— Hiszel te az istenekben? — kérdezte.

— Hogyne hinnék! — csodálkozott nagyapó.

— Akkor tudod, hogy a mi főistenünk a krokodilfejű Kai... A világot azonban nem ő teremtette, hanem apja, a bivalyfejű Kao. Kaonak tizenhat fia

született, azokat mind fölfalta. A tizenhetedik volt a krokodilfejű Kai, az agyonverte a szent bunkósbottal és megette apját, a bivalyfejű Kaot és azzal megváltoztatta a világ rendjét. Azóta azt követeli az isteni törvény, hogy ne a szülők egyék meg a fiaikat, hanem a gyermekek az ő szüleiket. A szülők így egyesülnek gyermekeikkel és tovább élnek bennük. Ami jó és szép az öregekben, az átmegy az ifjakba. Így lesznek halhatatlanokká a halandó emberek. Gyönyörű gondolat, nemde? A ki szembe helyezkedik a szent törvénnyel, az megakasztja a halhatatlan láncolatot, az vét az istenek és az emberek ellen, az istenkáromló és vallástagadó. Az olyan emberre átok száll, százszoros átok, a halála után varangyos békává változik és örök időkre ott kell kuruttyolnia a pokolbéli kenes tóban...

Ez ellen bajos lett volna valamit mondani. Nagyapó jó ideig sötéten bámult maga elé, végül fölkiáltott:

— Inkább varangy legyek, de nem akarom, hogy engem megegyenek!

*

Nagyapó érthetetlen viselkedésének híre lassankint mégis kiszivárgott a dinga-tanyákra. Raráék jóbarátai sajnálták őket, az irigyeik azonban kacagtak rajtuk.

Egy nap maga a hatalmas törzsfőnök látogatta meg nagyapót.

— Barátom, — mondta a nagy ur, piros paraplóját a hóna alá csapva — elhiheted, hogy belőlem nem az önzés beszél. Én akkor eszem emberhúst, amikor akarok és nem is nagyon töröm magamat utána, mert megfekszi a gyomromat. Itt azonban nem rólam és nem is rólad van szó, hanem egy magasabb elvről. Végre is, ugyebár, mi azt is mondhatnók: nagyapó

nem akarja, hogy megegyük, hát üsse kő, ne együk meg, attól még nem fordul föl a göncöl szekere. Csak-hogy a dolog nem annyiban van ám! Mert ha te kibújsz a törvény alól, akkor más is kibújhat, akkor mindenki kibújhat és akkor hamar eljutunk oda, hogy nincs törvény, nincs rend, nincs tekintély, eljutunk oda, hogy nincs család, nincs állam, nincs semmi... Belátod, barátom, hogy igazam van?

— Belátom, — mondta nagyapó bűnbánóan.

Aztán mindjárt hozzátette:

— De azért még sem akarom, hogy megegyenek.

A hatalmas főnök megvetően végigmérte az öreget.

— Az én kötelességem, hogy megvédelmezem a rendet a fölforgatók ellen és éppen ezért követelem, hogy téged Rara lakodalmán föltálaljanak, megsütve vagy kirántva, az egészen mindegy, a fő az, hogy föltálaljanak, mert ez most már elvi kérdés!

Igy szólt a kilenc koponyás főnök, azzal haragosan kipattantotta piros parapliját és hosszú léptekkel elment.

*

Rara, ki nagyon szenvedett nagyapó érthetetlen szeszélye folytán, maga is egy utolsó kísérletet tett. Könyes szemmel borult az öreg ur nyakába.

— Nagyapó, édes jó nagyapó, hát egy cseppet sem szereted már a te szegény kis Rarádát? Hát nem te vagy az, aki ki-mentett engem amajomfészekből? Nem te tápláltál, neveltél és becéztél engem? Ki hozott nekem madártojást és édes bogycsót? Nem az én jó, aranyos nagyapukám? És most mégis azt akarod, hogy boldogtalan legyek, hogy ujjal mutassanak rám az emberek... Azt akarod, hogy füst-be menjen a házasságom, hogy a te kis Rarád meghaljon bánatában...

Ez bizony kemény ostrom volt. Nagyapó lelkiismerete megmozdult, a szeme megtelt könnyel... Érezte, hogy ő önző ember módjára viselkedik. Csak magával törődik, de nem törődik sem a család becsületével, sem a szegény kis Rara boldogságával. Ezt mind érezte, de azért mégis — nem, ő nem akarta, hogy őt megegyék!

*

Holdtöltekor sok lakodalmias vendég gyülekezett Raráék háza elé. A főpap is eljött, kezében a szent bunkósbottal, amellyel az embereket halhatatlanítani szokta. Végül megérkezett a hatalmas törzsfőnök, testőrei, fő- és mellékfeleségei, valamint szelleműző muzsikusi kíséretében.

— Kezdehetjük a lakodalmi szertartást! — mondta a nagy ur.

Azonban a szertartás egyik fontos szereplője, nagyapó, egyelőre láthatatlan maradt.

Izgatott kérdezősködés és keresgélés után kitudódott, hogy nagyapó megugrott. Valaki azt mondta, a Flamingó-folyam nádasában látta.

— Megszökött! Ilyen gyalázat! — hörögte Rara édesapja.

— Utána! El kell fogni! — rikoltott haragosan a törzsfőnök.

Az egész lakodalmias nép leszaladt a folyamhoz, ott hosszú hajtóláncban verték föl a nádast. Rara is a hajtók közt volt.

— Jaj, csak elfognók, csak elfognók! — lihegte a szegény gyermek. És belenézett minden bokorba. Mert úgy érezte, hogy élete boldogsága függ a hajtás eredményétől.

Valaki elkiáltotta magát, miközben a folyamra mutatott:

— Ott van, ott!

Messzi künn a széles vizen, már közel a tulsó part-hoz, egy szürke gyapjas fej uszkált. Körülötte egy pár krokodil bukda-csolt.

— Nézzétek a boldogtalan! — kiáltotta a törzsfőnök — inkább a krokodilokkal akarja magát fölfalatni, mint legkedvesebb rokonaival!

Ez valóban megdöbbentő eltévelyedése volt egy önző öreg embernek.

A krokodilok azonban nem falták föl nagyapót. A lakodalmias nép látta, amint eléri a tulsó partot, kimászik a vízből, meg rázza magát és eltűnik a parti bozót-

ródeni Klepsch-Kloith Alajos lovag, a német császárhoz beosztott osztrák-magyar vezérőrnagy.

Gíczey György 7. honvéd tábori ágyusezredbeli 41. tarackezredhez beosztott tüzérkapitány. A harctéren tanúsított hősiességéért több kitüntetésben részesült.

Strelisky felv.

MÉLYHEGEDŰN . . .

SZERENÁD.

*Tolvajként jöttem, lopva, óvatosan
És fáradtan. És összetörve.
Világokat hagytam magam mögött,
De jönnöm kell, jönnöm örökre!*

*Megállni itt, az ablakod előtt.
(A házak mind az éjbe halnak.
A tulsó sarkon egy vén lump dalol)
S én fáradtan dőlök a falnak.*

*Miért is jöttem? Magam sem tudom.
Mért állok itt, halkán zokogva?
Mit nézek itt és miért tétovázok?
Csak nézek föl az ablakodra.*

*Mellettem elsuhannak nesztelen
Botorkáló halavány árnyak.
Mit várok itt a hideg éjszakán,
A hol reám sohasem várnak?*

*Ki tudja azt, hogy ablakod alatt
Az én szívem ma fájón dobban?
Hogy én őrzöm itt lent az álmodat,
Ha elsötétül ablakodban?*

*Hogy én lesem ki észrevétlenül
Minden titkát forró álmodnak,
S hogy arcodhoz szoritva vánkosod,
Az álmaid kihez osonnak?*

*Gyerünk pihenni, vén, fáradt szívem,
Miénk már csak a kétkedések.
. . . És a sötét alvó ablak felé
Még egyszer, lopva visszanézek. . .*

Balla Ignác.

TÉL.

*Hódoltam leánynak, szép asszonynak,
— Balga ábránd volt, hogy a cél közel —
Pazarul áldoztam időt a dálnak,
Mintha az élet dalban dőlne el.*

*Multé a nyár — kíváncsin nézek —
Vágyódó lelkem újra elfogult.
Az egyetlen dal, az örök ének
A nyárral elszállt s vele szállt a mult.*

*Lassitva lépek, még visszatekintek,
— Lombot is olykor megülhet a dér —
De biztatón bölint minden tekintet:
Ne félj, nem is oly rideg ur a tél.*

Keblövszky Lajos.

Békehangok.

A győztes hős közelg . . . A harsonák még nem szólnak, pálma még nem borul örömteli hódolattal utjába, de a lelkek szavát már halljuk és a szívek himnusza is zeng már a távolból . . . A Békét várja a világ, az emberek jobbik fele és diadalívet készít a fehérruhás Király számára, a ki győzelmesen tér meg majd hosszú száműzetéséből. Mert a végső diadal — ha ma nem, holnap — az övé, a ki legyőzi a Halált és visszaadja az életet az Életnek, az embert önmagának.

És nem véletlen a hosszú öldöklés utolsó fázisában, hogy Bukarest után a győzelmes fél nyujt büszke, de megértő jobbot, vert hadak népeinek. Erő és öntudat sugallta ezt a fenséges kézmozdulatot, erő és öntudat, mely császárokban, királyokban és fejedelmekben csak alakot ölt, de gyökerével nemzetek, népek lelkében él vérrel szentelt nagy csaták után. Itt már a szociológia magyaráz töprengő elménknek és a diplomácia szavában milliók szívének dobbanását halljuk.

És nem véletlen az sem, hogy a német birodalmi kancellár és a magyar miniszterelnök ugyanaznap szólak Európához, a melyen Magyarország fővárosa először fogadta otthonában ifju királyát, IV. Károlyt. Vészben és viharban a német és magyar dicsőségre ragyogott legszebben a hadak Istenének napja és mi lehetne áldottabb talaja a béke szép virágának, mint ez a tisztafényű glória, melynek sugarában a germán harcos és a magyar honvéd fog kezet a román futás után.

Békehangok . . . Lehet, hogy pusztában kiáltó szó, mely süket fülekre talál és elhal konok szívek durva falán, de a Keresztelő után a Megváltó következett és a harcban elfáradt világ megtérése nem késhet sokáig. A Háboru fejet fog hajtani a Béke előtt, a melynek vágya kiirthatatlanul él a boldogságra teremtett emberben. És az antant országaiban is emberek élnek, népek milliói, a kik hatalmasabbak császároknál, királyoknál és köztársaságoknál és bölcsőbbek, mint a föld kerek-ségének minden diplomatái.

D. I.

A 10. lovastűzér-divízió tároгатósa a Korytnica melletti erdőben.

ifj. Némethy Károly dr. huszárfőhadnagy. A harctéren tanusított hősi magatartásáért a harmadik Signum Laudist kapta.
Buol báró őrnagy felvételei.

Májusi átok.

Irta Tsuk Jolán.

Túl a folyón, a hol a házak sokszínűek és úgy hatnak, mint a festmény, lakott Leiritz Friderika Zsófia. Huszonhét kusza, számára kifejezéstelen, testnélküli tavaszt odaát a piros kőkockás uriházban, fel-fokozódott lesben és várakozásban megélt. Május volt mikor született és láthatatlan sebként hordta magán a nagy tavaszi hónap átkát. Egy régi elmosódott multban veszett babona azt tartja, hogy a május második vasárnapján születők egész életükben boldogtalanok lesznek, soha sem érnek el semmit, vágyaik beteljesületlenül a cél előtt a porba buknak.

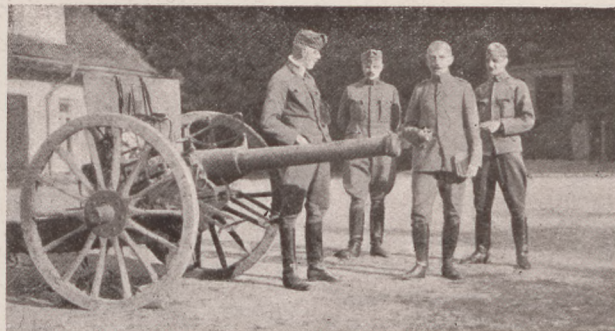
Friderika Zsófia ezt mind tudta és a sorsát úgy hordta, mint egy ékes koronát, a mivel az égiek ajándékozták meg világra jöttekor. Ugy tudta, hogy kitérni, megcsalni és kijátszani a sorsot nem lehet és ezt sokszor mondta magának, mikor a folyóparton sétált és a vizet nézte. Nem lehet az ár ellen uszni, meg aztán nem is érdemes és ilyenkor olyan gögösen borult a felső ajka az alsóra, hogy olyan volt, mint egy rangjavesztett hercegkisasszony. Semmi sem érdekes csak az éjszakák titkai. Azok a titkok, a melyeket sosem tudunk meg, csak elképzeljük, — nagyon akarjuk.

Sok alkonyatkor, a melyek sokszínűek voltak, komorak, haragosak, enyhék, nagyon bűnősek és csodásak, más minden tavaszon és minden őszen, — a folyó hidján, a hol a láncok sóváran egybekapcsolódnak — jött Friderika Zsófia a városba. A folyó városi partján a kriptaszerű templomba betért, megnézte a szent festményeket, a templom ornamentikáját, megcsodálta mindig a sok aranyat, a kincset és a terjengő tömjénillatot, — imádkozni nem szokott ott. Aztán alamizsnát szórt a szegényeknek és szépeket mondott, a hogy vigasztalta őket. Sétált az utcákon, fáradtan és egyszerűen. Egy kis oldalutca első háza előtt egy kis torzalak kuporgott szánalmasan. Növésben gyermeknek

látszott — öt évesnek — vénhedt arcán az aggság csüggedtsége, lemondása merevült, úgy ült ott, mint egy átok. Játékszerkicsiny mankóját sok apró gyermek — a kik a folyóparton kis palántaéletüket megfürdeték az őszi napban — megirigyelte, Friderika Zsófia mindig külön megajándékozta a kolduló torzalakot és Emberkének hívta.

Az alkonyatokon, mikor az ég skarlát színben tüzelt, Friderika Zsófia az emberkét nézte hosszan. A lábát, a véznát, a behorpadt mellét, dudoros koponyáját, lankadt növény szárhoz hasonló karját és a szemét, a hol kíváncsiságok bujtak, lappangtak és féltek. Friderika Zsófia a maga lábát, ami két elefántcsontoszlophoz volt hasonlatos, gögös, hátrafeszült vállát, ölelni bíró két liliumkarját, két drága kagylót, a fülét, szemét, a hová — bölcsődalok, ezeregyjemesék, borzongató regények — mindenik számára más-más volt írva, mindent megnézett magán. És gondolkozott, homály-e vagy bölcsesség, hogy a bénák, a rútak, a szörnyek, az elesettek élni bírnak? Mik a vérpiros mély színek az ő életükben? Mi a tapasz a sebjeikre? Mik a gondjaik, örömeik, vágyaik? Mit látnak? nem él-e bennük a gyűlölet a vállas, a ragyogó emberek iránt? A természet tévedését, az élet gúnyját hogyan viselik? Miért nem fogóznak össze erejük minden nagyságával a rútak, a szörnyek, a csodák egy hatalmas szervezetté és fojtják meg az erőst, a daliát, a magaszt? Homály ez vagy bölcsesség, nemtörődömség, vagy gyengeség? Friderika Zsófia sokszor erővel tartotta vissza, hogy rohanó kocsik elé ne dobja magát, sebtől vérezen, szétcafrangolt ruhában, — élve azért, hogy megtudva, érezze a nyomorék kinjait, gondjait, vágyait, mikor ki van zárva daliák számára tentartott helyekről. Emberke koponyájában mik kergetőznek akkor, ha a gavallérokat az uri dámákkal, fiatal mesterlegényeket fiatal jegyesükkel arra menni látja.

Friderika Zsófia képzelete máskor másra csapott át, örületbe sokszor. Vágató lovak patáinak összecsengő zaját némelykor oly harmónikusnak tartotta,

Zsákmányolt orosz ágyú Volhyniában. Mellette: Petzel német alezredes, báró Buol a 10-es lovastűzér divízió őrnagy, herceg Montenuovo huszárfőhadnagy és Kelety Ferenc hadnagy.

Löllbach Kálmán tüzérhadnagy felv.

Al-Torjai Apor Ferencz József báró, 5-ik honvéd huszár ezredbeli kapitány, ki a háboru kezdete óta mint századparancsnok tevékeny működéséért több kitüntetésben részesült.

ugy megvágta, — hogy ő is felhős selymekbe burkolva megtegye az utat lélekzetfojtott trappban a tótól a toronyig a Liget-utcán, — álomszerűen, a gyönyörködők elragadtatott halk sikolyával, kereszttüzeiben az ámult szemeknek. Vagy kiállni egy szirtre lobogó vékony ruhában és sok férfit nézni, a kiknek kinyujtott karjuk nem ér a szirtre föl. Megindokolatlanul sokszor Szónyácska, Dosztojevszky egyik nőalakja is eszébe jutott, aki a mélységben és szennyben élve, nemesebb, előkelőbb, különb, érdemesebb volt, mint sok vakító fehér, melegházi gondban nevelt, liliomos kisasszony. Hervadó virág lomha illatát, ha magába szívta, egy nagy parkra vágyott, olyanra, mint egy őserdő. Tizenhét teremre, tizenhét agárra, tizenhét szolgára, tizenhét lovagra, a kik szüntelen érte viaskodjanak, gyűlölködjenek. Örök ifjúságra és szépségre, hogy a nap is elhomályosuljon. Biboros örömeletre készülő ifju lányok örökös tartózkodásban szolgálják csodálva és mindenki, minden ő érette történjen, minden zene dicsőítő ének legyen. Szonettet a költők hozzá írának, minden illatot, virágot neki termelnének, mindenki érte könyezzen, minden könyből gyöngy legyen és az ő nyakára fűzék. Spanyol népünnepélyekre vágyott sok estén, viaskodásra, versenyekre, remegésre és a győző meghalna, — törrel ölné meg magát — a miért ő mást tüntet ki kegyelmesen, makacs, gőgös rossz szeretett volna lenni. Minden lázt és minden fáradságot megkívánt, minden meghajszolást és minden dermedt nyugalmat.

Egy őszön és egy tavaszon nem járt egyedül Friderika Zsófia. Egy nemes ur kísérté mindig templomba, a kolduló szegényekhez, az ódon házakhoz és a folyóparti sétákra.

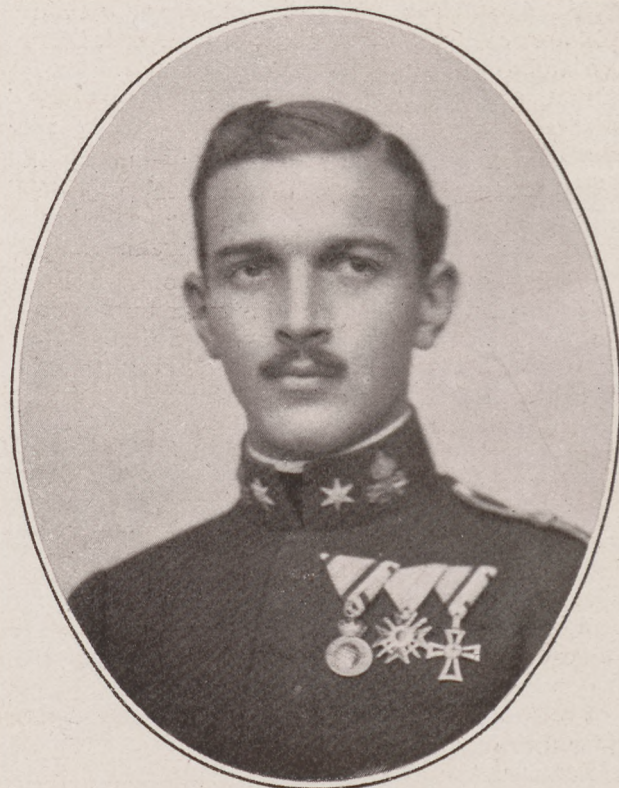
Emlékezett a karácsonyra, mikor együtt a nemes urral tömérdek ajándékot vásároltak, senkiről sem

feledkeztek meg és az Emberkének sok kis ólomkatonát, huszárt és gyalogos honvédet vásároltak és egy arannyal is megajándékozták. Emberke, mikor meglátta a glédába rakott ezredet, fölnézett és szóba nem foglalható kétségbeesés tükröződött arcáról és visszaadta az ólomsereget. Válla, — ami egy halálfejet viselt, egy gyermekhalálét — előre bukott. — Husz éves vagyok, — mondta, mikor szólni tudott.

Friderika Zsófia szavakat mondott, jó, fojtott, rövid szavakat. jó akart lenni, irgalmas és megsimogatta Emberkét. Ettől fogva mindennap elbeszélgetett Emberkével, a ki később már várt rá türelmetlenül és vérfutotta arccal. Husvétii vasárnapon és egy nehezen várt alkonyaton Emberkén kék uj ködmön volt és egy csomó májusi virágot tartott kezében. Mikor Friderika Zsófia jött, a szétbontott csomag virágot a lábai elé szórta és az alamiznaosztó kezét rajongva megcsókolta.

Szomorubb nincs, mint nagy tűzéknek, nagy érzéseknek, nagy estéknek, nagy szépségeknek elfogyását, lankadását megérni és látni. A tüzből, mikor pernye lesz, ki nem élt estékből józan reggel, nagy szépségekből kiszáradt, fanyar öregség, nagy érzésekből közöny.

Leiritz Friderika Zsófiát egy napon nem várta a nemes ur és ettől fogva nem jött a hidon át a városba sokáig. Megtanult éjszakákon át köny nélkül sirni, várni a hajnalt, mikor éj nincs és reggel sem, csak a föld epedve kínálja testét a csókos száju ébredő napnak. Minden vágya között a fiut szerette a legjobban, a ki már elhagyta, a visszahozhatatlanság, az elérhetetlenség kinezőn gyönyörű fájdalommal. Hajnalokon a fiuba helyezte minden vágyát, minden odaadását, minden megvágott korbácsoló szenvedést és minden élvezetes örömet, vele álmodta a legszebb álmokat, melyeket ébren lehet szólni.

Bereiheí Marton Béla hadnagy a cs. és kir. 21-ik huszár-ezredben, a harctéren tanusított hősies magatartásáért a Signum Laudis és a bolgár katonai érdemkeresztet kapta.

Hartlieb kapitány Giebel nevű lován.

Hogy az októberi nap alkonyra vénült, Friderika Zsófia átjött a folyón, mint a régi alkonyatokon a fiuval tenni szokta, de ma nagyon egyedül. Fáradt, visongó szellők a régi városból a folyón áthömpölyögték, furcsa illatok jöttek, fojtók és könykeltők, feltörő, sikongó zenehangok és szokatlan pasztell-szinek. A napsugár sáppadtan lebukott az égről, [megrémült alkonyi szín, mint egy sötét fátyol, ugy borult a városra. A házak, a falak, a víz, a szürke szín egy mély tönust kaptak, mint valami különös patinát és a távoli szemlélőre úgy hathatott a panoráma, mint egy nagy pasztell, a hol a szürke szinek közé sok ultramarinkéket is vegyitene. Mintha minden Friderika Zsófia miatt történt volna, mintha Friderika Zsófia hozta volna magával a jajongó szellőt, az illatot, a melyet csak a hervadás termel; az ördögi muzsikát, a tulvilági színeket, egy különös, fantasztikus, láthatatlan kísértés gyanánt. A templomokhoz, öreg, szép házakhoz zárandokolt újra, májusi átokkal szomoruan verten, egyedül.

Emberke várta azóta minden alkonyatokon, őt várta csak vágyva, nagyon és örökre. Szörnyvézna embercsira, kis Emberke, kinek az arca, mikor hogy meglátta Friderika Zsófiát, olyan halovány, átszellemült lett, mint egy minisztráns-gyereké. Aztán kinyújtotta karját, mint két szárnalmas csápot. Zokogni kezdett és Friderika Zsófia enyhéset érzett a szívében, megkönnyebbülést, mikor Emberke átfonta a lábát. Az ifjuság és a rutság szobra voltak így ketten. Friderika Zsófia megmozdult és magához emelte Emberkét és sirós szájjal megsókolta Emberke szüzi arcát. Este lett, az ég szőnyege olyan volt, mint sok méla bársony és a hold úgy domborodott rajta, mint egy halotti maszk.

Az asszony akkor kezd öregedni, mikor már egyik szabónőjével sincs megelégedve.

*

Az élet játékán mindenkor nagyobb a betét, mint az esetleges nyereség.

*

Közös barát nem fűz egymáshoz két embert; közös ellenség igen.

Díszmagyar, hozzávaló ékszerrel 3000 koronáért eladó. Cím a kiadóhivatalban, vagy közvetlenül a tulajdonosnál (Telefon: 70-36).

Színház.

A kritika részint dicsérte, részint leszólta a *Szép-asszony-t*, Gábor Andor háromfelvonásos vigjátékát; ma, hetekkel a premier után azonban megállapíthatjuk, hogy a darab tetszik és tartós sikere lesz. A kinek nem kedvére való volt a vigjáték, annak a hősnő volt ellenszenves, a ki jónak találta, az megértette a darab morálját, mely azt tanítja, hogy a legkörmönfontabb asszonyi rosszasságot is le tudja győzni egy szerelmes, tiszta leányszív, a léhaság szégyenben marad az ártatlanság előtt és az okos férfi, ha még oly gyöngye is, előbbutóbb tisztán látja az igazságot. A sikerből ítélve, az utóbbi felfogásnak volt igaza és most már bevallhatjuk, hogy mi is egy kicsit bizalmatlanul mentünk el a *Palika* után a *Szép-asszony* főpróbájára. Drasztikus, pesti viccekkel spékelt bohózatot vártunk, helyzetkomikummal kikövezett, orfeumi zsargonnal végigsöpört alantas komédiát és ime, kaptunk helyette egy finom, elmés vigjátékot, ama kevesek közül valót, a melyek méltók a nevükre.

Gábor Andor nagyot nőtt ezzel a darabjával és ennek csak örülni lehet, a mint hogy az is csak örvendetes körülménynek számíthat, hogy a címszerepet *Márkus Emma*, ez a csodás művésznő játsza, a ki ezt a nehéz és némelyek szemében hálátlan szerepet is abszolút jól hozta elénk. Megdöbbenően igaz volt, hiszen tudjuk, vannak ilyen szép-asszonyok és ha vannak, ki is figurázhatjuk őket a szívünk szerint. Így cselekedett ezuttal a szerző és erre vállalkozott az aranyhaju színésznő is, a ki volt olyan jó ebben a szerepben, mint a milyen klasszikus a Hamlet Oféliájában.

A darabban nincs egy fölösleges mondat, nincs egyetlen nyegle élc, ellenben vannak benne pompásan megrajzolt jellemek, kitűnően megcsinált jelenetek és tiszta vigjátéki levegő árad felénk a színpadról. *Odry* adja a férjet sok találó vonással, elegánsan és jó szívet, a hogy kell, *Bayor Gizi* a tisztaság kedves ábrázolója, üde és szép, mint hajnali csillag a felhőtlen égen. *Alszeghy Irma* egy jóízű vidéki néni szerepében bájolt el bennünket, *Kiss Irén* a szép-asszony anyjának igazságait mondta el igaz hangon, és talán csak az egyetlen *Rózsahegyi* az a színlapon, a ki nem neki való szerephez jutott. De őt mindig szívesen látjuk és minden mondatát élvezni tudjuk.

A krónikás hűségével föl kell jegyeznünk, hogy a bemutató közönsége nagyon melegen fogadta a darabot és a második felvonás után igen sokszor hívta a szerzőt a lámpák elé.

(Ky.)

APOLLO

A ROYAL-SZÁLLÓ ÉPÜLETÉBEN.

AZ ELŐKELŐ TÁRSASÁG
MOZGÓKÉP SZINHÁZA.

Gróf Mikes Árminné, az erdélyi károsultak fölsegitését célzó jótékony mozgalmak egyik lelkes vezetője.

Gajduschek Erzsé felv.

A Társaság

«Lassan, lassan teljes pompájában bontakozik ki előttünk a decembervégi történelmi jelentőségű ünnepség, melynél szebbet, hamisítatlan ősiségénél fogva értékesebbet és eredetibbet sehol a világon nem tudnának ma bemutatni. Persze, sajnálkozhatunk rajta, hogy nem a fehér béke áldott idejére eshetett a koronázás, a mikor az egész világ idesereglett volna, hogy megbámulja egy ezeréves nemzet legnagyobb történelmi aktusát. Mert gondoljuk el, micsoda különbség van az ötven év előtti koronázási idők és a mai között. Akkor sem rendes közlekedés, — kifejlett vasuti hálózat — sem megfelelő hírszolgálat nem volt. Pest, Buda kicsiny városok, melyek a felránduló magyarok befogadására s elhelyezésére sem képesek. Ma Budapest világváros és béke idején a tengerentuli népek idegenforgalmának lehetett volna gyújtópontja. Képzeljük el, ha a koronázás két-három évvel a békekötés utáni időre esik, a mikor már a háboru sok nyomorúságát kihevertük és ellenségeinkkel is újra a régi baráti viszonyba kerültünk volna. Magyarországot ugyanis a világ érdeklődése elé tolt a világháboru, a Kárpátoknak nagyobb reklámot csinált a honvéd, mint Hannibál annak idején az Alpeseznek és nem is szólva a közeli jóbarátról, — Németországról, ilyen nagyszerű parádéra, mint a koronázás, angolok, franciák, svédok, oroszok — az olaszok és románok, úgy gondolom, még

sokáig nem mernek majd uri társaságban mutatkozni, — de főleg a pénzzel rogyásig megtelt amerikaiak zsákszámra hordták volna ide az aranyat, hogy végignézzék a leggyönyörűbb történelmi előadást, melynek szereplői igazi nemesek, grófok, hercegek és királyok és a szuffiták is ezeréves falai egy sokat szenvedett, sokszor megtámadott, de helyén ezer veszély között is mindenkör megálló nemzetnek.

Uj szálloda-paloták keletkeztek volna, melyeket ugyan nem mi, hanem lehet, hogy amerikaiak építettek volna erre a célra Budapesten, s a Vérmezőn és Budán lejátszódó magyar történelmi színjátékot kétmillió ember nézte volna végig...

*

A koronázási menet. A háboru parancsolta egyszerűség mellett is pompázatos és felejthetetlenül ragyogó lesz a koronázási menet, a mely a királyt a Várpalotából a koronázó templomba kíséri.

Legelől egy félszázad honvédhuszár halad, utánuk három udvari csatlós lóháton, azután udvari szolgák, dobosok és trombitások és három udvari had-írnok következik. Ezek után a nemes apródok lovagolnak: *Somssich* Ernő gróf, *Somogyi* Béla, *Serényi* János gróf, *Goszthonyi* János, *Jankovich* Miklós és *Somogyi* Imre. Őket követi a kamarai had-írnok szintén lovon. Most az asztalnokok, képviselők, főrendek és kamarások nagy összevegyült csoportja következik, a kik után az ország zászlócai jönnek, a nagy zászlósok közül: *Apponyi* Sándor gróf tárnokmester, *Skerlecz* Iván báró horvát bán, nagyzászlósok. (A harmadik nagyzászlós: *Orczy* Béla báró országbíró magas kora miatt nem vehet részt az ünnepen.) Utánuk a kis zászlósok: *Bánffy* György főajtónálló, *Csekonics* Endre gróf főasztalnok, *Esterházy* Miklós herceg főpohárnok és *Pálffy* Ede pozsonyi gróf. A képviselőház és a főrendiház elnökségét, a kormány tagjait és a közös minisztereket a Ferenc József-, a vaskorona-, a Lipót-, a Szent István- és a Mária Terézia-rend lovagjai közép- és nagykeresztesei követik. A menetnek ezt a részét az aranyapjas-rend lovagjai zárják be, nyakukon az arany láncsal.

Ezek után lovon jön a nádorhelyettes, majd a darabonttestőrség, kapitányának, *Gaudernák* altábornagynak vezetése alatt. Utána a magyar király hírnök, majd *Festetics* Tasziló herceg, magyar királyi főudvarmester következnek lovon, feltartott pálcával kezükben. Ezek után következnek a főhercegek katonai diszruhában, elsősorban *Frigyes* főherceg és *Jenő* főherceg tábornagyok és *József* főherceg vezérezredes. Az uralkodó család ötvennégy tagja fog résztvenni a koronázáson. Majd az apostoli keresztet vivő püspök jön lóháton és a magas kora *Széchenyi* Gyula gróf főlovászmester helyett egyik előkelő főúrunk az ország kardjával, szintén lovon.

Mögötte néhány lépéssel halad lóháton a király, magyar tábornagi egyenruhában, feltett kalappal, arany nyakláncokkal. Mögötte *Lónyay* Albert gróf, a magyar testőrség kapitánya, *Festetics* Pál gróf főkamarás és az első főhadsegéd lóháton, az udvari lovász gyalog és oldalt kétfelől *Bárczy* István polgármester, az alpolgármesterek és tanácsnokok, végül hat magyar királyi testőr gyalog. Mögöttük pár lépéssel halad a nyolc clovas

CSODÁKAT MIVEL A SZÉPSÉG TUDATA!

BRÁZAY „Najád” arc- és kézkremje!

Mindenütt kapható! Készíti: Brázay Kálmán, Budafok. Budapesti raktár: VIII. ker., Baross-u. 43. szám.

királyi diszkocsi, a melyben a királyné ül magyar diszöltönyben, magyar fejéssel. A királyné kocsija mellett oldalt három-három udvari szolga födetlen fővel, mögötte lóháton *Esterházy* Sándor gróf, a királyné főudvarmestere, egy kamarás és négy apród. Utána hatfogatu udvari diszkocsin *Thun* grófnő, a királyné főudvarmesternője és négy udvari kocsin tizenkét palotahölgy következik. A menetet a magyar lovas testőrcsapat, egy század gyalogos és egy félszázad közös huszár zárja be.

*

A koronázó templomban. A királyt és királynét a Szent Háromság-téren a Ludovika Akadémia diszszázadának tisztelgése köszönti. A századot *Lipcey* Márton huszárkapitány vezeti. A templom bejárata előtt a király a főkamarás segélyével leszáll a lóról, a királynét pedig főudvarmestere segíti ki a hintóból. Király és királyné belépnek a főtemplomba, a hol a hercegprimás és segédlete fogadják őket. A király és királyné a szertartásmester által leterített szőnyegre térdelnek és a hercegprimás átnyújtja nekik a feszületet és a szentelt vizet. Azután a király és királyné két püspökkel, a nádorhelyetessel, a főudvarmesterekkel és a főkamarással, a veszprémi püspökkel, a főudvarmesternővel és két palotahölgygyel előbb a kis kápolnába lép. A hercegprimás a főoltárhoz megy és felölti a miseruhát, a felségek pedig rövid időzés után a főoltár elé vonulnak kíséretükkel. A király hajadonfővel, a királyné pedig fején a házi koronával. A felségek a szentély elején felállított trónon foglalnak helyet, mellettük az apostoli keresztet vivő püspök, a főlovászmester és a főudvarmester állanak. Ezek után a koronát és a jelvényeket az oltárra helyezik és kezdetét veszi a koronázásnak általánosan ismert szertartása.

A templomban ezenkívül a főhercegek, a miniszterek, a törvényhozás tagjai, a törvényhatóságok küldöttségei, az udvartartás tagjai foglalnak helyet. A titkos tanácsosok és a kamarások a templom előtt tartózkodnak. A koronázási szertartások sorozata hosszú s így egy óra is elmúlik, mire a Szent-György-téren a király a négy vágást megteszi. A koronázás után lesz a Várban a koronázási ebéd, a melyen a király és királyné asztalánál a nádorhelyettes, az esztergomi és kalocsai érsekek és a pápai nuncius foglalnak helyet. A királyi párt *Esterházy* Miklós herceg főpohárnok és *Csekonics* Endre gróf főasztalnok szolgálják ki.

Az ünnepség külsőségei. A király trónusát Mátyás király trónkárpitja fogja díszíteni, a mely az *Erdődy* grófok tulajdona s a melyet ez alkalomra *Erdődy* Imre följajánlott a rendező-bizottságnak. A koronázó templom díszítése a legkiválóbb magyar művészek tervei szerint készül. Ugyancsak művészi tervek alapján építik az eskü emelvényét és a koronázási dombot is. A merre a menet megy, a házak földszinti sorát az első emelet párkányzatáig szintén pompásan feldíszítik. A koronázás művészeti rendezését *Bánffy* Miklós gróf, az állami színházak kormánybiztossága intézi. A közönség az egész utvonalon katonai kordon mögött fog állani. A közönség részére több tribünt állítanak föl. Az egyiket a sikló környékén, a másodikat a honvédelmi miniszterium előtt, a harmadikat — a fővárosi bizottság tagjai részére — a honvédszobor előtt, a negyediket a Tárnok-utca beszögelésénél, az ötödiket az üres primási telken, a koronázó templom mellett, a hatodikat a Szentháromság-téren az eskü-emelvényvel szemben.

A parlament épületében székelő a *Koronázási Ünnepélyt Rendező Bizottság* lázas munkát fejt ki az idő rövidsége s a várban kijelölt szintér helyszüke miatt felmerült nehézségek sima elintézésére. Minden dicsé-

retet érdeme! *Jekelfalussy* Zoltán cs. és kir. kamarás a Bizottság elnökének nyugodt, higgadt tapintata, mely nem ritkán túlzott, sőt itt-ott szerénytelen kivánságok között is mindig eltalálja azt a hangot és modort, mely a gyakran ellentétes óhajok között is helyre tudja állítani az egyensúlyt.

A koronázási menet felvonulása alatt a rendezést pálcás uri minőségben a többi között a következő urak fogják intézni: *Jékey* László, *Rudnay* Egyed, *Nádossy* Imre, *Szunyogh* Gábor, *Tomcsányi* Vilmos Pál, *Pongrácz* Jenő, *Hollán* Sándor, *Tormay* Géza, *Kétly* Károly báró, *Dobránzsky* Béla, *Pásztélyi* Iván, gróf *Elz* Károly, báró *Uray* Gyula, báró *Uray* János, *Barcza* Károly, *Dobay* István, *Hertelendy* Ferenc, gróf *Béldy* Ferenc, báró *Barkóczy* Sándor, báró *Majthényi* László, báró *Gerliczy* István, *Kecskés* Gábor, *Matuska* Miklós, *Fejér* Miklós, ifj. *Gosztonyi* Mihály, *Mikecz* László, *Koós* István, *Samassa* Aurél, *Márffy* Mantuáno *Rezső*, *Tasnády* Szücs Albert, *Szukováthy* István, báró *Malcomes* Gyula, *Semsey* József, *Perczel* Miklós, *Balás* Kornél, *Jeszenszky* Andor, *Magyary* Lajos, *Giczy* Jenő, *Viczán* István, *Fóris* József, *Rakovszky* György, *Lónyay* Ferenc, *Szomjas* Lajos, *Radisics* István, *Marton* Ödön, báró *Jeszenszky* Károly, *Kövess* György, *Barthos* Tivadar, *Vásárhelyi* Zoltán, *Balogh* Sándor, *Udránszky* József, báró *Gyórfy* Samu, *Kvassay* László, *Serbán* János, *Győry* Lóránd, *K. Liphay* Béla, *Balás* József, *Tóth* Zoltán, gróf *Pongrácz* Rudolf, *Drasche-Lázár* Alfréd, *Joanovics* Pál, *Latinovics* Endre, *Marsovszky* Ivor, *Kisfaludy* Kálmán, *Angéli* Róbert, *Magyary* Zoltán, ifj. báró *Wlassics* Gyula, ifj. *Bárdossy* László, *Marsovszky* Móríc, *Vértessy* Sándor, *Ivány* Tihamér, *Fejér* Elemér, *Zilahy* Dezső, *Miklós* Elemér, *Lamotte* Károly, *Huszár* László, *Pongrácz* Géza, *Majthényi* Géza, *Kállay* Zoltán, *Márffy* Albin, *Tóth* Lajos, *Madarassy* Gábor, *Radisics* Elemér, *Márkuss* Adorján, *Nemes* István, *Vass* Tibor.

vízeki Tallián Vilmos

cs. és kir. őrnagy a 7-es Vilmos huszárezredben.

Senyei József rajza.

A felszólítások és jelentkezések még folyamatban vannak, a teljes névsort csak később fogjuk nyilvánosságra hozni.

A történelmi emléket jelentő pálcák 140 cm. magas, fehérszínű botok lesznek, a felső részt artiztikusan készült aranyos Szent-István korona és nemzeti színű szalag fogja díszíteni.

A sarkantyus vitézek névsoráról forgalomba hozott nevek ötletszerűen kerültek eddig a nyilvánosság elé, pontos összeállításuk s közzétételük még nem vált időszerűvé.

Ismételten említés történt arról, hogy a királyné a koronázás napján a magyar hölgyek hódoló küldöttségét fogadja. Félreértés elkerülése végett közöljük, hogy ily küldöttség fogadása nincs tervbe véve és nem tévesztendő össze az udvarnál már bemutatott és még bemutatandó *udvarképes hölgyek* fogadásával, a mi a koronázási ebéd után történik meg a királyi várban.

A király Budapesten. Téli köd feküdt kedden reggel a magyar fővárosra, ám a szivekben forró nap süttött és rajongó hódolat villogott a szemekben: Budapestre érkezett IV. Károly magyar király. Az iju király egynapos budapesti tartózkodása, amely a legszebb és legnemesebb királyi tény: itt a magyar fővárosban fogadni a magyarság hűségének, hódolatának tisztelgését, a nagyszerű magyar jövő gyönyörű ígéretét hozta magában. IV. Károly királyi személye előtt meghódolnak, nagy emberi mivolta előtt kinyílnak a magyar szivek és e kítáruult szivek rajongó lelkesedése egy szenvedésekben, harcokban megedzett, magában is ő benne hívő nemzet hálás szeretetét, hűségét kiáltja feléje: »Éljen a király!«

A király hétfőn éjjel 11 óra 10 perckor utazott különvonattal Budapestre. A király kíséretében volt *Montenuovo* Alfréd herceg, első főudvarmester, *Berchtold* Lipót gróf második főudvarmester, *Lobkowitz* Zdenkó herceg vezérőrnagy, főhadsegéd, *Ledochovszki* gróf alezredes, szárnysegéd, *Hunyady* gróf százados, parancs-örtiszt, továbbá *Kary* Béla vezérkari ezredes és a katonai iroda részéről *Grollmann* kormánytanácsos, *Nepalleck* lovag udvari szertartási igazgató, az udvari orvos, az udvari titkár és az udvari utazási pénztáros.

A király vonata kedden reggel 7 órakor érkezett a nyugati pályaudvarra, a hol *Bárczy* polgármester és *Boda* főkapitány fogadták a felséges urat. A király innen a Várpalotába hajtatott, ahol előbb *Tisza* István miniszterelnököt, utána pedig a magyar kormány együttes tisztelgését fogadta. Őfelsége reggel 8 órától délután 1 óráig audienciákat adott, a melynek során fogadta a főváros küldöttségét *Bárczy* polgármester vezetésével, *Günther* Antalt, a kuria elnökét, *Wlassics* Gyula bárót, a közigazgatási bíróság és *Thuróczy* Vilmost, a számvevőszék elnökét és több udvari méltóságot. Délután a

báró Fejérváry Imre az általa elejtett 18-as szarvasbika 11 kgros agancsával. gróf Teleki László felv.

király gyalog látogatott el a gyengélkedő *Széchenyi* Gyula gróf főlovászmesterhez, 4 órakor pedig visszautazott Bécsbe. A királyt a főváros közönsége mindenütt lelkes ünneplésben részesítette.

Az udvar magyar tagjai. IV. Károly király udvarában a magyarság méltó helyet foglal el. A néhai király udvartartásának kiválóbb tagjai majd mind helyükön maradtak, de ezek mellé az új király új méltóságokat állított, akik udvara fényét emeljék. A magyar főurak közül *Berchtold* Lipót grótot második főudvarmesterré, *Esterházy* Sándor grótot a királyné főudvarmesterévé, *Hunyady* József grótot személykörű parancs-örtiszté nevezte ki. Politikai körökben mint befejezett tényről beszélnek arról is, hogy a magyar kabinetiroda élére egyik jelenlegi államtitkár kerül, akinek fényes képességeit a királynak még trónörökös korában alkalma volt megismerni és magas udvari méltósághoz jut *Majláth* József gróf is.

Ezek mellett természetesen magas állásaikban megmaradtak *Zichy* Antal gróf főudvarnagy, *Széchen* Miklós gróf magyarországi főudvarnagy, *Pálffy* Miklós herceg főlovászmester, *Lónyay* Albert gróf a nemesi testőrség kapitánya, továbbá *Kállay* Erzsébet első udvarhölgy is.

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

A legnagyobb kényelemmel berendezve.

Étterem. Bar. 5 órai tea.

A tábori püspök — titkos tanácsos. Bjelik Imre püspöknek a király a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

*

Az erdélyi károsultak javára 1916 november 18.-án rendezett II. Őszi Estére felülfizettek: ifj. Péchy Andorné 50 kor., Sándor Geróné 50 kor., dr. Bignió Béláné 50 kor., dr. Szilágyi Pál 30 kor., Kecskeméthy Marianne 10 kor., gr. Zichy Andor 50 kor., Förster Aurélné 100 kor., Goszthonyi Mihály 100 kor., Putnoky Mórincé 50 kor., Spett Ferencné 20 kor., Horváth Károlyné 20 kor., Nádasz Istvánné 10 kor., Nádasz Geróné 20 kor., Balás Béláné 30 kor., báró Vécsey 20 kor., Barsay Andorné 40 kor., özv. Weisz Bertholdné 100 kor., Éber Antalné 70 kor., Dobránszky Péterné 20 kor., Guillaume Árpádné 100 kor., báró Herczel Manó 50 kor., báró Jósika Samuné 90 kor., Karg Jánosné báróné 10 kor., gr. Zichy Rafaelné 10 kor., Darányi Gyula 10 kor., dr. Grósz Emil 10 kor., báró Gyórfly Samu 20 kor., Láncoz Leó 80 kor., Kabos Ferenc 50 kor., Teleki Tiborné grófné 20 kor., Teleki Józsefné grófné 20 kor., Főpróbaért Mikes grófné kezeihez 100 kor., Weisz Manfréd 30 kor., Talált pénz 10 kor., özv. Bibó Dénesné 20 kor.

*

Az elhalasztott III. Őszi Est jótékony céljára, a *sassnítzi rokkantak javára* felülfizettek: Ibrányi Mihályné 100 kor., Trux Kacsokovics Margit 50 kor., Falcione Árpádné 100 kor., Szücs István 20 kor., Dungserszky Istvánné 50 kor., báró Herzl Manó 100 kor., Eperjesy huszárörnagyné 50 kor., Molnárné Radich Jolán 30 kor., Gorove László 100 kor., dr. Bangha Gyuláné 50 kor., Skublics Gizella és Lenke 10 kor., ifj. Szily Kálmánné 30 kor., Vas Ferencné 50 kor., Fellner Frigyes 10 kor. Összesen 750 korona. A 750 koronát a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban takarékbetét könyvre elhelyeztük s az elhalasztott III. Őszi — esetleg Tavasz Est befolyó jövedelmével annakidején kamataival együtt rendeltetési helyére fogjuk juttatni. Az erdélyi est javára Borsay Jenőné által utólag beküldött 10 koronát Mikes Árminné grófnénak, az erdélyi est egyik főrendezőjének adtuk át.

*

Jótékonycélú vásár. A Katholikus Karitás vasárnap és hétfőn Zichy Rafaelné grófné vezetésével a váci-utcai elárusító helyiségben babavásárt rendezett, a melynek jövedelmét szegény gyermekek karácsonyi felruházására fordítja. A vásárló közönség sorában a többi közt ott láttuk *Hohenlohe Klodvig* herceget és feleségét, továbbá Zichy Jánosné grófnét, Apponyi Albertné grófnét, Zichy Rafael grófot, Esterházy Mária hercegnőt, özvegy Károlyi Gyuláné grófnét, Zichy

Andorné grófnét leányaival, *Bethlen* Istvánné grófnét és a főuri világnak még sok tagját.

*

Kellemes meglepetésben van része most a Kossuth Lajos-utca sétáló közönségének. A minap nyílt meg a Ferencrendiek épületében az Eggenberger-féle könyvkereskedés műkiállítás, a hol a világvárosi fény és csillogás közepette a magyar festőművészet színét-javát látjuk pompás milieuban csoportosítva.

Az ismert régi cég kecskeméti-utcai főüzletén kívül, melyben tiz termet megtöltő állandó kiállítást tart fenn, Kossuth-utcai kiállításával megmutatta, hogy izlés, áldozatkészség és tőke oly nagyszabású művészi vállalatot tudott alkotni, melynek a monarchiában párja nincs és a mely a világpiacon is megállja helyét.

A kiállítás vezetősége arra igyekszik, hogy a legnevesebb mesterek nagyszabású alkotásain kívül olyan művészileg elsőrendű, de mérsékelt áru festményeket is állítson ki, melyek a jó izlés igényeit is kielégítik, de egyuttal hozzáférhetőek azok számára is, kiknek budgetjében művészeti beszerzésekre csak kisebb összegek állanak rendelkezésére.

A sikerült kiállítást a megelégedettség érzésével néztük végig s örültünk, hogy műtárlataink immár itthon is kielégíthetik az izlés igényeit és hogy a magyar főváros ily pompás vállalattal lett gazdagabb, mely a Budapestet most sűrűn látogató nyugati szövetségeseinket is megállásra készíti.

A szinpompás kirakatban A Társaság által az Országos Kaszinó termeiben rendezett második Őszi est porcellán-figuráinak a Kardos nővérek műtermében készült kitűnő fotográfiái is láthatók.

*

Apponyi Antal gróf Budapestre érkezett és a Dunapalotában szállt meg.

Chernel Griffel báró Budapestben időzik.

Draskovich Lajosné grófné a fővárosba érkezett.

Dungserszky Gedeon és családja Budapestre érkezett.

Hatvany Béla báró a fővárosba érkezett.

Lónyay Menyhért gróf a fővárosban időzik és a Dunapalotában szállt meg.

Lyka Döme és felesége Podmaniczky bárónő Budapestben időznek.

Majláth Józsefné grófné és családja Budapestben időzik.

Menasse báró és felesége a fővárosban tartózkodik.

Miklós Ödön főrendiházi tag, nyugalmazott államtitkár, a Német Bajtársi Szövetség meghívására Berlinbe utazott.

Pallavicini Arthur gróf és felesége a fővárosba érkezik.

Somssich József gróf és felesége a fővárosba érkezett és a Dunapalotában szállt meg.

Széchenyi Frigyes gróf és felesége a fővárosba érkezett és a Dunapalotában szállt meg.

Szentimrey Pál és családja mezőzombori birtokán időzik.

Tisza Lajos gróf jelenleg Pöstyénben van utókurán, a hol hosszabb időt szándékozik tölteni.

Wenckheim László gróf Budapestben tartózkodik.

Hungária Nagyszállóda

Elsőrangú ház Budapestben.

Minden modern kényelem: fürdő, telefon, meleg és hideg vízvezeték.

Étterme az uri világ találkozója.

Mikszáth-Almanach.

Jóságos Isten, hogy mulik az idő! — gyerekek voltunk még, a mikor a nagy palóc az első Almanachot csinálta és ime, a világháboruba is beleöregszünk már, hogy Herczeg Ferenc az 1917-es kötetet konferálja be a magyar olvasóközönségnek. Mennyi szépet és értékeset nyújtott ez a kedves könyv csaknem egy emberöltőn keresztül, hány kellemes óra emléke tapad a polcon sorakozó régi évfolyamokhoz, melyeknek a színét már megfogyták az évek, mint a hogy mi is megfakultunk egy kicsit muló nyarak tüzeiben.

Szürke lett körülöttünk az élet, de a lelkünk fiatal maradt, mint a csukaszürke zubbony alatt dobogó honvédszívek és ha nem hinnénk is, bizonyosat tesz róla az illusztris szerkesztő az idej Almanach előszavában, mely fölemelő adatokkal vigasztal az öldöklés harmadik esztendejében. Százhuszonötezer könyv, négyszázhuszezer füzet ment el eddig a frontra és olvasó szenvedelem vesz erőt a tábor fiain! A kik soha sem olvastak életükben, most falják a betűt és a parasztlegény ujjongva fedezi föl Mikszáthot és Petőfit. Az analfabéták fölolvastatnak maguknak és állig fegyverben könnyed és színes fantáziájú költők műveit hallgatják. Intelligencia nevelődik, izlés finomodik és «az apokaliptikus lovagok nyomában» — írja Herczeg — «a hullahegyek és romsivatagok között mégis rügyezik valami parányi új élet.»

Mi nagyon is szerénynek véljük ezt a «parányi» jelzót, hiszen a magyar irodalom — hála Istennek — ma már olyan teremtő erő, a mi nagy, hatalmas szellemi élet kutforrása lehet, csak mód és alkalom kell hozzá. Éppen az Almanach alapítója és mai szerkesztője voltak azok, a kik az új idők hajnalán elültették a modern magyar írásművészet lombosodó cseméjét és ma, egy negyedszázaddal később terebélyes nagy fa árnyékában pihenhet meg a «szépre szomjazó magyar lélek. Egy kicsit ellenségünk volt a századvég léhasága, békés idők nemtörődömsége, ám a világháboru első halottja a nyegleség volt és az 1917-es Almanachot nyugodt öntudattal bocsáthatja szárnyára Herczeg Ferenc, nemcsak azért, mert a mi benne van, tiszta érték, hanem mert a harmadik háborus esztendőben tulzás nélkül mondhatjuk el, hogy a magyar olvasóközönség méltó lett a magyar irodalomra. És itt a közönség alatt nemcsak a szalonok kifinomodott dámáit, nemcsak az elvből olvasó irodalombarátot értjük, hanem «a magyar paraszt nagyszerű alakját» is, a ki, mire kisüt a béke napja, *bizonyosan* több lesz a magyar író számára érdekes modellnél.

Az idej Almanach fényes gárdájában a többi között *Bársony István, Tormay Cecil, Csathó Kálmán, Krúdy Gyula, Balla Ignác és Gárdonyi Géza* neveit találjuk. Last, not least a szerkesztő is irt egy gyönyörű novellát, melyet lapunk mai számában mutatunk be olvasóinknak.

K. V.

AZ ÉN SZIVEM . . .

*Az én szivem szép gazdag sirbölt,
Virágillatos temető.
Nyugosznak benne el nem sirt köny,
El nem dalolt dal, epedő.
Letűnő napnak visszamosolygó,
Utolsó, bágyadt sugara —
Egy rövid élet szép tavaszának
Elsíratatlan bus dala.
Az én szivem szép gazdag sirbölt,
Mely már mindent magába zárva,
A sirvirágok illatát csak néha
Bocsátja a vak éjszakába . . .*

Falussy Endre.

Koronázási fejdísz. A Dáma kalapszalonn tervezete.

Fejdíszek, párták.

Készül az udvar Budapestre. Eljön a király és magával hozza közénk a királynét, szépséges ifju hitvesét. A koronázás előkészületeinek lázában lüktet az ifju világváros élete, ipar és kereskedelem szárnyat kap. A társaság hölgyei is — a kik hódolni fognak a felséges asszony színe előtt — örömmel várják az elkövetkező nagy napokat; nagy a készülődés, fényes toaletteken és fejékeken dolgoznak az előkelő szalonokban. Az utóbbiak — mint hatvanhétben — ezuttal is gyönyörűek lesznek és már is feltűnést keltettek azok a pompás asszonyi fejdíszek és gyöngyös leánypárták, melyek A Dáma női kalapszalonnjában (IV., Váci-utca 11/b) magyaros és művészi izléssel készülnek a nagy nemzeti ünnepen szereplő hölgyvilág számára. Az előkelő kalapszalonnban készülő fejdíszeket és pártákat az érdeklődő hölgyvilág minden időben megtekintheti.

A Dáma több oldalról fölmerült óhajásra ujabban női kalaptanfolyamot is nyitott, melyre minden időben be lehet iratkozni.

Alapítva 1862.

CUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölélő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Vecsey Ferenc.

Hegedüsök.

A kanyargó országot poros szalagján, mely mint a csiga kuszik a dombra fel és csuszik a völgybe le, furcsa egy szerzet igyekszik előre. Oldalát vitézi kard helyett ormótlan hegedű veri, kezében jóra való vándorbot helyett a vonóját szorongatja. Tikkadt torkát a falu kutjából merített vízzel üditi, boldog-boldogtalanul szóba keveredik. A réten virágot tép, az erdő moháján déli álmát alussza, nincsen is jobb barátja, mint a fehér káposztalepke vagy a futó gyík. Az ajkán dal bugyog, a keze a húrokon babrál és szó nélkül nyilik meg a sziklán épült vár nehéz kapuja előtte. Keményöklű várur szívesen ver a vállára, fogadj-istent köszönt rája. Estére lakoma lesz, fiu, — melegen szólal neki — tiszta legyen a torkod és ne kiméld a hurt!

Vörösarcul kelő hold kíváncsian kandikál be a lovagterem rámás ablakain. Erejüket összemérő vitézek jámbor figyelemmel hallgatnak, kezöket összefonják és szóval néma mindahányan. Velük az asszony nép is. Mosolygó szemük a vándorhegedős füstös fején akadozik, dobogó szívüket piros szegfű szirma-tépésével csitítják. Koccintanak a daliák kinek-kinek emlékére, egészségére, már ahogy szól az ének és komolyan veszik a hősi strófák minden szavát. Aztán oszladozik a várnép: dicsérve dugnak nehéz lépésű bajvivók fényes veretű ezüst tallért a deáknak, hallgatva hullatnak könnyűkezü leányok illatos, érett pompájú rózsát a deák elébe. És éjszaka imitt is, amott is lágyan zsongó virágének csendül az ablakok alatt, bizonyár a cserébe a rózsákért...

VALÓDI ANGORA-cicák eladó. »Hattyu« gyógy-szertár, Csanádpalota.

Magyar hegedősök, lantosok, kobzosok, milyen szép is volt a ti időtök és milyen kár, hogy befödte az évek hulló homokja. Vagy talán csak azért változott minden meg, mert horpadt a tornya és csorba a fala a sok várnak, nincs hova betérjen a vándor hegedős...

Pedig a régieknél méltóbbak, ragyogóbbak az utódok: *Vecsey Ferenc* és *Telmányi Emil*, a kiket a minap hallottunk hegedülni. Nemes és jogos a büszkeség, a hogyan szeretjük őket, illő és őszinte a taps, a mivel ünnepeljük őket. Vecseyben szinte bódító a melegség. Csudás hegedüjének fája élő lelket rejteget magában; zokog és kacag, a mint éppen gazdájának kedve változik. Kerek és tartalmas a hangja, belülről kap tüzet és fényt, a mi sugarakban árad szét minden zugba. Művészete kész és befejezett, nincs mit hozzátenni és nincs mit elvenni belőle. Telmányi töprengőbb. Mélyen szánt töretlen földeken, gonddal porlasztja a kemény göröngyöket és mindenekfelett erősen fogja az eke szarvát. Előkelő és biztos az elgondolásban, felépítésben, meg nem inog célja felé törekvésében, még annak árán se, ha valamely kínáló külsőségről le is kell mondania. Utjuk nem egy, de céljuk ugyanaz. Mindegyikük magataposta ösvényen indul és érkezik, ki hosszabb, ki rövidebb fáradság után a tökéletességig. Vagy talán már meg is érkeztek?!

Olyan különös, de éppen nem illetlen, ha arra gondolok, milyen is lett volna a sorsuk, ha néhány száz évvel előbb születtek volna meg. Azt hiszem, Vecsey virágénekeiért letarolták volna a legdúsabb rózsáskert utolsó hajtását is, Telmányi vitézénekeiért pedig előkerült volna a várpince legnemesebb hordója is.

Radnai Miklós.

Tárlat.

— *Az Orsz. Képzőművészeti Társulat téli kiállítása.* —

Miért haragszanak a művészek a Szépművészeti Múzeumra? Hogy a világítás szánalmas és a termek száma kevés? Hát az igaz, hogy a Múcsarnok kiválóan kedvező világításában sok rossz kép is jól hatott, de nem láttam a Szépművészeti Múzeumban egy jó képet sem, a melyiket a világítás elértéktelenített volna. De ha a megvilágítás nem is kedvező, ezt szívesen megbocsátjuk a Múzeumnak azért az eléggé nem dicsérhető hiányosságáért, hogy kevés a terme. Higgyék meg a művészek, a mi dilettantizmusban betegeskedő művészetünknek semmiféle okos és céltudatos művészetpolitika nem tehet hasznosabb szolgálatot annál a kényszerűségnél, a mi most önkéntelenül előállott, a mikor a Múcsarnok — oly igen gyakran! — oly kínosan számos termeit a Vöröskeresztnek engedte át. Nagyon helyes elv a művészeti liberalizmus, a mig arról van szó, hogy engedjünk teret és érvényesülést mindenféle tehetségnek, de talán még sem mindenki művész, a kikkel megtöltötték a szép és sok falakat. Óh kétség-telenül, mi nagyon egészségesnek tartanók, ha a Múcsarnok majd a békében is ellátogatna hébe korbá a Múzeum kis számú termeibe.

Az idei téli kiállítás a legjobb mindazok közül, a miket a háboruban láttunk. Megnyugtató impresszió

ad. Alig van egy-két kezdetleges mű, a legtöbb megüti a mértéket és a mesterek megszokott kvalitásait mutató alkotásokon kívül vannak a kiállításnak érdekes, művészi izgalmakkal fűtött, eleven impressziókkal izgató darabjai is, mely mellett nemcsak lehet, de meg is kell percekre állani. Ilyenek elsősorban a Strobl mintázta Berzeviczy-szobor, a kiállítás díszé és Istók János szoborművei.

A *László főherceg* finoman modellált mellszobrától az ágyuöntő *Gábor Áron* monumentális, székely temperamentumtól viharzó emlékszobraig oly széles skálát látunk, a mit egyetlen szobrászunknál se találhatunk. Lehet, hogy vannak, kik a modellálásban precízebbek, vagy a kik több könnyedséggel tudnak alkotni, de hogy szobrászibb látású és gazdagabb lelkű képfaragónk, a *Péterfy Sándor* alkotójánál alig van, az *Istók* minden megjelenésénél mindig világosabban bizonyosodik be.

Általában a tárlat szobrászati része az, a melyik nagyobb nivót mutat. *Zala György* egy igen finoman mintázott női fejjel szerepel. *Kisfaludi Strobl* Zsigmond Horváth Mihály püspök szobrát állította ki. Az emlékműben szerencsésen egyesül a művész két legnagyobb értéke: az invenciózus mintázás és a gondolati erő. *Reményi József* Augusztus főhercegasszonyról készített büstje szintén jól sikerült munka. *Körmendi Frim* Jenő honvédplaqueetteje, *Bató Miklós* Hatvany Károly bárója és *Fakits Ernő* mellszobra, *Rubletszky Géza* bronzai szerencsés kezű alkotások. *Csillag István* kettős plaqueetteje figyelemreméltó kis plasztikai értékeket mutat.

A képek nagy átlaga jól sikerült munka. Kevés köztük az amatőr dilettantizmus, bár igaz, hogy kevés a szenzáció is. *Csók István*, *Rippl-Rónai József* (régidolgaival), *Ferenczy Károly* és a többiek a szokott módon csupa niveau. *Halmi Arthur* muzeális becsű művet alkotott a *Wolfner Karolina* portréjában. Külön kell kiemelnünk *Márton Ferenc* remek háborus pasztelljeit is, mik az első igazán művészi vallomások a világégés eddig, élénk került impresszióiból. De szintén elismerő felémeltésre méltók *Kunwald Caesar*, *Bednár János*, *Koszokol Jenő*, *Rottmann Mozart*, *Szigeti Jenő*, *Návay Aurél*, *Mányai Gálacsy*, *Csánki Dénes*, *Isvánffy Gabriella* és *Egerváry Potemkin Ágost*.

Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a túltömtött falakon még mindig sok a kép. Kevesebb kép, több művész — ez legyen a jelszó. Ez a tárlat már haladás ebben az irányban. *Gyöngyösy Nándor*.

Modern Szinpad

Budapest, IV. ker., Koronaherceg-utca 6.

Minden este színre kerül a színházavatató műsor és fellépnek:

Medgyaszay Vilma, Mészáros Giza,
Kökény Ilona, Vendrei, Rózsahegyi,
:: Boross, Sajó, Békefi, stb. stb. ::

Női-Kalapgyár

Virányi J.

Budapest, IV., Ferencziek-tere 3. szám.

Brachfeld J.

Ő csász. és apost. kir. felsége kamarai szállítója.

Uri ing és divatujdonságok.

Uri ruházat mérték szerint.

Női és férfi kész felöltők.

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Különlegessége: Tábori selyemingek.

MEGHIVÁS

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1916. december 21-én délután 6 órakor tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság indítványa az alaptökének felemelése iránt.
2. A korábbi tőkefelemelésből származó részvények, valamint az újonnan kibocsátandó részvények elhelyezésével elért elpénznek hováfordítása.
3. Az Alapszabályoknak a tőkefelemeléssel kapcsolatos módosítása.

Az igazgatóság.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy december végén lejáró előfizetéseiket idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. — Helyreigazítás. Négy hét előtti számunkban fényképet közöltünk nemes Terbócz Imre és és Miklós ulánus hadnagyokról. Tévedés folytán hiányos volt a szöveg, melyet helyreigazítottunk akként, hogy a fivérek kisbikéje Terbócz Miklós (képünkön a baloldali) az egész lovas-hadosztályában az egyedüli, a ki az összes legénységi kitüntetések megkapta és a nagy arany, nagy ezüst, kis ezüst és vitézségi bronz éremmel van kitüntetve. — *Hód*. Egészen dilettáns munka minden költői íz nélkül. — *Gardénia*. A versek nem jók. A prózát kiadjuk. — *Levél a harcterre*. Nem közölhető. — *Regni*. Nem vált be. — *A. D. M.* Egyet besoroztunk. — *Tengeren, Rubintbányák, Miért?*. Nem közölhető. — *Interieur*, *B. S.* Jönni fog. — *Békés emlék egy kis városból*. *Elsülyedt régen a határ*. Sajnáljuk, de ezek nem tetszenek nekünk. — *Engedj Uram!*... Szép strófák vannak benne, de tulságosan hosszú terjedelménél fogva nem illeszhető be lapunk keretébe. — *Altenberg*. A Grieg-dalt a közlendők közé soroztuk; a másik nem vált be. — *Holnap bucsu nélkül*... A hábaütést elengedjük; viszonzásul jobb verset kérünk. — *Hazafelé*. Telik onnan jobb is. — *L. B. Jók*. — *F. O.* A multkori szebb volt; nem közöljük. — *Idem*. Non est idem. — *Tristia*. Ezek nem váltak be. — *Péterke*. Szegény Péterkét nagyon sajnáljuk, de néhány évtizeddel a „Mégfagyott gyermek“ után nem tudunk vele mit kezdeni. — *Chanson*. Nem közölhető. — *Az ember mégis*... „szomorú számár“, „szomorú barom“, „szomorú ökör“ — zengi ön. Mit mondjunk mi az ilyen versre? Ha még vig volna!

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN

Távollétében a szerkesztésért felel: NÁDASDI BAÁN ACHILLES.
Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.
Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127—05.

Olvasóinkhoz!

Három év mult el fölöttünk, a mióta megkezdtek munkánkat; három esztendő kitartó munkája, csüggedetlen küzdelme hozta meg számunkra a legszebb eredményt, a legdrágább sikert, olvasóink kitüntető bizalmát és őszinte barátságát, a mellyel mellénk álltak, támogattak és buzdítottak a jövő céljainak elérésére. Már maga az a körülmény, hogy egy világháboruban meginduló magyar ujság odáig fejlődhetett, a hol *A Társaság* ma áll, kellő biztositéka annak az erkölcsi erőnek, a melyből további munkánkban merithetünk.

Ám a szellemi munka anyagi erőkre is rászorul és mikor lehetett nagyobb szüksége rá, mint a világháboru okozta nagy drágaságban, a mikor ötszörös papírárak és hihetetlenül megnövekedett munkabérek mellett a lap nyomdai előállítására oly súlyos áldozatokat követel minden irodalmi vállalkozástól. *A Társaság*-ot ebben a tetszetős formájában finom papírával és tiszta illusztrációival megszokta a mi közönségünk és mi is inkább az előfizetési díjak emelésének kényszerű eszközéhez nyulunk, semhogy a csin és finomság rovására silányabb anyagot adjunk az ujsághoz.

Kérjük olvasóinkat, hogy e nehéz viszonyokat és jószándékunkat méltányolva, tartsanak ki továbbra is mellettünk a régi barátsággal, melyre mi mindenkor méltók igyekszünk lenni.

A Társaság előfizetési ára 1917. január 1-jétől fogva:

Egész évre	... ..	28.— K
Félévre	... ..	14.— K
Negyedévre	... ..	7.— K
Egyes szám ára	... ..	— .60 fillér.

Budapesten, 1916. karácsony havában.

A Társaság szerkesztősége és kiadóhivatala.

A Társaság

szerkesztősége és kiadóhivatala

új helyiségeibe:

IV. ker., Reáltanoda-utca 18. sz., I. em.

költözöködött.

Telefon: 156—92.

Kardos Rózsi és Juci

fényképészeti műterme

Budapest, IV. kerület, Váci-utca 11/b.

Telefon: 105—80.

özv. Pataky Lászlóné

nőikalap-üzlete

Budapest, IV., Váci-utca 23. I. emelet.

Telefon 56-74.

Urmánczy
Nándorné

Szakácskönyve az uri világ
izlése. ∴

A könyv ára kötve 4 korona 40 fillér.
A szerző könyvének tiszta jövedelmét
a háboru árvái felsegítésére fordítja.

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkalmazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet. Főszempontjai: takarékoság, izletesség, egészség. Kiállítása igazán művészi: címfődelét *Glatter Gyula* festőművész rajzolta.

Megrendelhető: A Társaság kiadóhivatalánál, Bpest, IV., Reáltanoda-u. 18.

